

יום עיון משותף מכון מופ"ת ואורנים, המכללה האקדמית לחינוך

עדויות על טראומה ומשבר: יצירה, אומנות, מחקר והכשרה להוראה

רציונל

עדות נוצרת בין מוסרות העדות לבין השומעת/שלה. עדות עשויה להפוך לפרקטיקה של מפגש באמצעות יצירת טקסטים בתרבות, למשל בשירה, בספרות, באומנות הפלסטית, בקולנוע וברשתות החברתיות. האיכות הרגשית של שפות האומנות השונות מאפשרת לנשיאת העדות להפוך לתהליך המעודד אמפתיה גם אצל מי שהחוויה (שנושא העד) זרה לו.

ואולם עדויות וסיפורי חיים אינם רק "חומרי גלם" המשקפים או מייצגים את החברה הישראלית וממפים את ההיסטוריה שלה מנקודת מבט של חוויות משבר של יחידים או קבוצות, אלא הם "קידום סיפורה של הטראומה ופריקתה בעדות" – לצורך ריפוייה (פלמן, עמ' 16). להמשך קריאה

עדות, ספרם המכונן של פלמן ולאוב, מנסח את העדות כשדה יצירה ומחקר בתרבות. ראשיתו במפגש שהתרחש אצלם דווקא בכיתה, בסמינריון בנושא עדות שלימדה שערכה פלמן באוניברסיטת ייל בליווי של לאוב. "האם תהליך העדות – נשיאת עדות על משבר או על טראומה – עשוי לשמש אותנו בכיתה?" שואלים פלמן ולאוב (2008, עמ' 19). הניסוי החינוכי שהם ערכו בעדות ככלי להוראה ולחינוך מצביע על החשיבות שבעיבוד החינוכי וביצירת משמעות בעידן של משברים פוליטיים והיסטוריים, משברים אנושיים שחלקם טראומטיים.

החברה הישראלית נתונה באיומים מיידיים על החיים עצמם, ולצידם הצטברו מטעני עבר טראומטיים: שואה, פיגועים, מלחמות ועימותים. כל אלה מתווספים לבעיות המשותפות לישראל ולעולם המערבי כולו, ובהן עוני, אלימות, הגירה, שסעים, פערים חברתיים ואסונות טבע. יש הגורסים כי התרבות הישראלית שרויה ב"טראומה כרונית" (Morag, 2008), ולכן המשמעות של טקסטים הנוצרים בה, בעיקר בזמנים של משבר חריף ותחושת חוסר ביטחון קיומית, מחייבת הכרה והבנה של טראומות אלה.

יום עיון זה מציע אפוא להתבונן בעדות ובטראומה בהקשר של יצירה וטקסטים בתרבות מחד גיסא, ובהקשר של חינוך והכשרת המורים מאידך גיסא. באופן זה יידונו שאלותיה של פלמן בדבר היחס בין טראומה לפדגוגיה, והאופן שבו אנשי/נשות חינוך עשויים להיבנות מפרקטיקת העדות

מבנה יום העיון

יום העיון בנוי ממושבים שהנושא שלהם הוא משבר, סיפור חיים או טראומה. בכל מושב יהיו דוברים ודוברות רלוונטיים מתחומי המחקר, הרוח, האומנות וההכשרה להוראה.